

TÀI LIỆU TẬP HUẤN GIÁO VIÊN

môn

ÂM NHẠC

(Tài liệu lưu hành nội bộ)

LỚP **2**

Bộ sách: Kết nối tri thức với cuộc sống

DANH MỤC VIẾT TẮT TRONG TÀI LIỆU

GV	giáo viên
HS	học sinh
SGK	sách giáo khoa
SGV	sách giáo viên

MỤC LỤC

	Trang
A. GIỚI THIỆU CHUNG VỀ BỘ SÁCH GIÁO KHOA	4
1. Những vấn đề cơ bản của sách giáo khoa Âm nhạc 2	4
2. Định hướng phát triển SGK Âm nhạc 2	4
3. Những đặc trưng của bộ sách giáo khoa Âm nhạc 2	5
4. Cấu trúc SGK và tài liệu tham khảo bổ trợ	6
B. TÀI LIỆU TẬP HUẤN TỔ CHỨC THỰC HIỆN DẠY HỌC MÔN ÂM NHẠC 2	8
Phần một: Hướng dẫn chung	8
1. Giới thiệu sách giáo khoa Âm nhạc 2	8
2. Cấu trúc sách và cấu trúc bài học	12
3. Phương pháp dạy học / tổ chức hoạt động	19
4. Kiểm tra, đánh giá kết quả học tập môn Âm nhạc	24
5. Hướng dẫn khai thác, sử dụng nguồn tài nguyên sách và các học liệu điện tử của Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam	26
6. Khai thác thiết bị và học liệu trong dạy học	26
7. Một số lưu ý lập kế hoạch dạy học theo thông tư 3866	26
Phần Hai: Gợi ý, hướng dẫn tổ chức dạy học một số dạng bài tổ chức hoạt động môn Âm nhạc	27
1. Hướng dẫn dạy học dạng bài A	27
2. Hướng dẫn dạy học dạng bài B	29
3. Hướng dẫn dạy học dạng bài C	30
4. Hướng dẫn dạy học dạng bài D	31
Phần Ba: Các nội dung khác	31
1. Hướng dẫn sử dụng sách giáo viên môn Âm nhạc	31
2. Hướng dẫn sử dụng sách bổ trợ, sách tham khảo	33
3. Hướng dẫn tích hợp tài liệu địa phương	36

GIỚI THIỆU CHUNG VỀ BỘ SÁCH GIÁO KHOA

1. NHỮNG VẤN ĐỀ CƠ BẢN CỦA SÁCH GIÁO KHOA MÔN ÂM NHẠC 2

1.1. Quan niệm về sách giáo khoa (SGK)

- Giáo dục phổ thông phụ thuộc vào chương trình, không phụ thuộc SGK.
- SGK là một trong những tài liệu hướng dẫn dạy học rất quan trọng.
- SGK cung cấp kiến thức nền tảng, làm cơ sở phát triển những phẩm chất và năng lực người học.

1.2. Trình bày trong SGK.

Trình bày các sự kiện, cung cấp các tình huống cụ thể, cân nhắc các quá trình học tập của học sinh.

1.3. Cấu trúc của một đơn vị kiến thức.

Có nhiều cấu trúc đa dạng phụ thuộc vào các đặc trưng của các chủ đề được đưa ra.

1.4. Lựa chọn nội dung.

- Các khái niệm quan trọng đều được liên hệ đến những kinh nghiệm của cuộc sống thực tế.
- Nội dung dựa trên nền tảng kiến thức, thiết kế cho người học.
- Xem xét về tiện ích cho người học.

Dựa trên những đặc trưng cơ bản về giáo dục phát triển năng lực để định hướng phát triển SGK *Kết nối tri thức với cuộc sống*.

2. ĐỊNH HƯỚNG PHÁT TRIỂN SÁCH GIÁO KHOA ÂM NHẠC 2

2.1. Nguyên tắc cơ bản.

- Thực hiện nhiệm vụ nêu trong Chương trình Giáo dục phổ thông tổng thể: Đổi mới Chương trình và SGK theo định hướng phát triển phẩm chất và năng lực, đảm bảo tính thống nhất trong toàn quốc và phù hợp với đặc thù mỗi địa phương.
- SGK cần tuân thủ và cụ thể hoá Chương trình (Định hướng tiếp cận, Mục tiêu, Yêu cầu cần đạt, Đổi mới phương pháp dạy – học và Đánh giá).

- Đảm bảo kế thừa những yếu tố tích cực của SGK Việt Nam và vận dụng hợp lý kinh nghiệm quốc tế về phát triển SGK hiện đại: SGK là một kế hoạch cho những hoạt động học tập tích cực của HS, góp phần hình thành và phát triển những năng lực chung, đặc biệt là năng lực môn học. SGK tạo điều kiện để HS tự học và chứng tỏ khả năng vận dụng sáng tạo. SGK góp phần đổi mới phương pháp dạy học; giúp GV tổ chức tốt các hoạt động học tập của HS.

2.2. Định hướng phát triển.

Việc phát triển từ Chương trình đến SGK được nghiên cứu và thực hiện một cách bài bản, khoa học.

- SGK phải chứa đựng nội dung môn học mà mỗi HS có thể phát triển năng lực đặc thù của môn học, góp phần phát triển năng lực chung.
- SGK phải thể hiện nội dung môn học sao cho có thể cải thiện hiệu quả việc học và vận dụng kiến thức môn học vào thực tiễn và các môn học khác.
- SGK phải là dễ hiểu, hấp dẫn và thân thiện với HS.
- SGK cần linh hoạt theo cách mà GV có thể vận dụng tùy theo đặc điểm của trường học hoặc địa phương của họ. SGK không phải là tài liệu duy nhất cần tuân thủ mà được xem như một minh họa quan điểm tích hợp của Chương trình.
- SGK và Tài liệu thiết kế bổ trợ (sách và học liệu điện tử, thiết bị đồ dùng dạy học,...) cần được xây dựng đồng bộ, đảm bảo phát triển tốt nhất những năng lực cần có của HS.

3. NHỮNG ĐẶC TRƯNG CỦA BỘ SÁCH GIÁO KHOA ÂM NHẠC 2

Bộ sách được biên soạn cho lớp 2 có nhiều ưu điểm nổi bật:

- Mức độ tiếp cận kiến thức hợp lý, vừa đáp ứng yêu cầu của Chương trình, vừa phù hợp với sức học của đại đa số học sinh ở tất cả các vùng miền, đảm bảo sự thân thiện, gần gũi với mọi học sinh, giáo viên.
- Ở mỗi môn học, sách bảo đảm sự hài hoà giữa các hoạt động hình thành kiến thức, rèn kĩ năng với hoạt động thực hành, vận dụng kiến thức vào thực tiễn cuộc sống.
- Sách dễ sử dụng, phù hợp cho việc tự học của học sinh, cho việc giảng dạy của giáo viên và việc theo dõi, phối hợp của phụ huynh học sinh.

Việc phát triển từ Chương trình đến sách giáo khoa được nghiên cứu và thực hiện một cách bài bản, khoa học để đảm bảo rằng SGK phải dễ sử dụng, hấp dẫn và phù hợp để HS tự học hiệu quả.

Sách có độ mở thích hợp, thuận tiện cho việc cập nhật thông tin và bổ sung kiến thức theo vùng miền, theo định hướng nghề nghiệp của học sinh.

Bộ sách được biên soạn giúp giáo viên có thể vận dụng linh hoạt theo đặc điểm của từng trường học hoặc địa phương.

Bộ sách góp phần đổi mới phương pháp dạy và học; giúp học sinh thực hiện nhiệm vụ học hiệu quả, giúp giáo viên tổ chức tốt các hoạt động học tập cũng như các hoạt động kiểm tra, đánh giá học tập của học sinh.

Bộ sách được thiết kế theo mô hình hoạt động. Trong đó, nội dung mỗi bài trong sách học sinh được thể hiện qua các hoạt động học; sách giáo viên hướng dẫn tổ chức các hoạt động học đó.

Bộ sách có một Thiết kế mỹ thuật tổng thể, nhất quán và khoa học. Mỗi cuốn sách được thiết kế đẹp, hấp dẫn, hiện đại, giàu tiện ích và dễ dàng sử dụng cho mỗi học sinh, giáo viên.

Bộ sách là tài liệu dạy học hoàn chỉnh, bao gồm: sách giấy (sách giáo khoa, sách giáo viên, vở bài tập); thiết bị, đồ dùng dạy học; sách mềm (sách điện tử): việc dạy học được hỗ trợ bởi hệ thống phần mềm và học liệu điện tử dành cho học sinh và giáo viên (hệ thống này giúp nâng cao hiệu quả dạy học, đáp ứng kì vọng của giáo viên, học sinh và phụ huynh).

Học liệu điện tử kèm theo sách giáo khoa gồm các sản phẩm chính:

- a. Tư liệu bài giảng dành cho giáo viên
- b. Sách mềm – Tự kiểm tra, đánh giá
- c. Sách mềm – Vở bài tập.

4. CẤU TRÚC SÁCH GIÁO KHOA VÀ TÀI LIỆU THAM KHẢO BỔ TRỢ

4.1. Mô hình cấu trúc SGK, SGV là mô hình hoạt động.

Nội dung mỗi bài trong SGK được thể hiện dưới dạng một hệ thống các hoạt động học. Theo đặc trưng mỗi môn học, cấp học, các tác giả nghiên cứu tìm ra các loại hình hoạt động học thích hợp. Sử dụng các loại hình hoạt động đó để thể hiện nội dung mỗi đơn vị kiến thức một cách thích hợp.

Nội dung chính của mỗi bài tương ứng trong SGV là Hướng dẫn tổ chức các hoạt động học tập của HS. Có 3 hình thức tổ chức hoạt động học tập cơ bản: HĐ cá nhân, HĐ nhóm, HĐ cả lớp. SGV gợi ý lựa chọn loại hình tổ chức HĐ cho mỗi HĐ tương ứng trong SGK. Khi dạy học, tùy theo đối tượng cụ thể, GV thực hiện tổ chức HĐ học tập một cách linh hoạt, tạo một không khí học tập sôi nổi để HS cùng học, cùng trải nghiệm, vận dụng / sáng tạo.

4.2. Sách giáo khoa, sách giáo viên và tài liệu tham khảo bổ trợ tạo thành một bộ tài liệu dạy học đầy đủ.

Bộ sách *Kết nối tri thức với cuộc sống* gồm 3 loại tài liệu:

- (a) Sách in giấy: SGK, SGV, Vở hoặc sách bài tập.
- (b) Thiết bị giáo dục. Mỗi môn học có đủ thiết bị đồ dùng đi kèm. Hiện Bộ đã xây dựng danh mục thiết bị, đồ dùng dạy học tối thiểu.
- (c) Học liệu điện tử: Ở Tiểu học, mỗi môn học, ở mỗi lớp có 3 học liệu:
 - Sách mềm – Vở bài tập. Chuyển thể từ Vở bài tập sang dạng tương tác.
 - Sách mềm – Tự kiểm tra, đánh giá. Với mỗi bài trong SGK, có một vài câu hỏi, bài tập để HS tự thực hiện, qua đó tự đánh giá về khả năng nắm vững nội dung cơ bản của bài.
 - Tư liệu bài giảng dành cho giáo viên. Phân loại các loại hình bài học trong SGK. Với mỗi loại bài, thiết kế bài giảng mẫu, kèm theo các tư liệu bổ trợ để GV có thể sử dụng khi dạy học.

Trên đây là tóm tắt những vấn đề chung của Bộ SGK *Kết nối tri thức với cuộc sống*. Với mỗi môn học, sẽ có bản thuyết minh riêng.

TÀI LIỆU TẬP HUẤN TỔ CHỨC THỰC HIỆN DẠY HỌC MÔN ÂM NHẠC 2

PHẦN MỘT HƯỚNG DẪN CHUNG

1. GIỚI THIỆU SÁCH GIÁO KHOA ÂM NHẠC 2

1.1. Quan điểm biên soạn sách giáo khoa môn Âm nhạc ở cấp Tiểu học nói chung và lớp 2 nói riêng.

* Ở cấp Tiểu học

- Bám sát Chương trình Giáo dục phổ thông môn Âm nhạc (Ban hành kèm theo Thông tư số 32/2018/TT-BGDĐT, ngày 26 tháng 12 năm 2018 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo), vận dụng một cách linh hoạt, mang tính mở và có kế thừa một số nội dung của sách hiện hành. Thực hiện nhiệm vụ nêu trong Chương trình Giáo dục phổ thông tổng thể: Đổi mới chương trình và sách giáo khoa (SGK) theo định hướng phát triển phẩm chất và năng lực, đảm bảo tính thống nhất trong toàn quốc và phù hợp với đặc thù mỗi địa phương.
- SGK tuân thủ và cụ thể hoá Chương trình (Định hướng tiếp cận, Mục tiêu, Yêu cầu cần đạt, Đổi mới phương pháp dạy – học và Đánh giá).
- Đảm bảo kế thừa những yếu tố tích cực của SGK Việt Nam hiện hành và vận dụng hợp lý kinh nghiệm quốc tế về phát triển SGK hiện đại. SGK là một kế hoạch cho những hoạt động học tập tích cực của học sinh (HS) góp phần hình thành và phát triển những năng lực chung, đặc biệt là năng lực môn học.
- SGK tạo điều kiện để HS tự học và chứng tỏ khả năng vận dụng sáng tạo. SGK góp phần đổi mới phương pháp dạy học; giúp GV tổ chức tốt các hoạt động học tập của HS.
- Việc phát triển từ Chương trình đến sách giáo khoa được nghiên cứu và thực hiện một cách bài bản, khoa học để đảm bảo SGK dễ sử dụng, hấp dẫn và phù hợp để HS tự học hiệu quả.
- SGK chứa đựng nội dung môn Âm nhạc để mỗi HS có thể phát triển năng lực đặc thù của môn học, góp phần phát triển năng lực chung.
- SGK thể hiện nội dung môn học có thể cải thiện hiệu quả việc học và vận dụng kiến thức môn học vào thực tiễn và các môn học khác.

- Lựa chọn nội dung nhẹ nhàng, phù hợp với tâm, sinh lí và khả năng học tập của HS, tránh quá tải. Tổ chức các hoạt động học tập để học sinh tiếp thu kiến thức và hình thành kĩ năng, năng lực âm nhạc phù hợp với lứa tuổi.
- Chú ý tính phổ cập, sách có thể dùng đại trà phù hợp với các vùng miền, để tổ chức dạy – học trong những điều kiện khác nhau.
- Tiếp thu vận dụng một số vấn đề mới về phương pháp dạy học âm nhạc của các nước.
- SGK dễ hiểu, hấp dẫn về nội dung, hình thức và thân thiện với học sinh.
- SGK có sự linh hoạt theo cách mà GV có thể vận dụng tùy theo đặc điểm của trường học hoặc địa phương...
- Sách giáo khoa, sách giáo viên và học liệu điện tử, thiết bị đồ dùng dạy học,... được xây dựng một cách đồng bộ, đảm bảo phát triển tốt nhất những năng lực cần có của HS.

*** Với lớp 2**

Sách Âm nhạc 2 có những ưu điểm nổi bật sau:

- Mức độ tiếp cận kiến thức hợp lí, vừa đáp ứng yêu cầu của Chương trình, vừa phù hợp với khả năng học tập của đại đa số học sinh ở tất cả các vùng miền, đảm bảo sự thân thiện, gần gũi với mọi HS và giáo viên.
- Căn cứ vào Chương trình môn Âm nhạc, sách giáo khoa (SGK) Âm nhạc 2 được xây dựng theo các chủ đề, mỗi chủ đề có 1 bài hát và một số mạch nội dung khác như: Nghe nhạc ; Đọc nhạc; Luyện tập tiết tấu; Trò chơi âm nhạc, nhạc cụ gõ, thường thức âm nhạc ...
- Các bài hát được lựa chọn cho học sinh học ngắn gọn, đơn giản, dễ hát, dễ thuộc phù hợp lứa tuổi, với chủ đề và có tính cập nhật.
- Ở mỗi chủ đề, sách bảo đảm sự hài hoà giữa các hoạt động hình thành kiến thức, rèn kĩ năng với hoạt động thực hành, vận dụng kiến thức vào thực tiễn cuộc sống.
- Sách dễ sử dụng, phù hợp cho việc tự học của HS, cho việc giảng dạy của giáo viên và việc theo dõi, phối hợp của phụ huynh học sinh.
- Sách có độ mở thích hợp, thuận tiện cho việc cập nhật thông tin và bổ sung kiến thức theo vùng miền, theo định hướng năng lực của học sinh. Sách giúp giáo viên có thể vận dụng linh hoạt theo đặc điểm của từng trường học hoặc địa phương.
- Sách góp phần đổi mới phương pháp dạy và học; giúp học sinh thực hiện nhiệm vụ học hiệu quả, giúp giáo viên tổ chức tốt các hoạt động học tập cũng như các hoạt động kiểm tra, đánh giá học tập của học sinh.

- Sách được thiết kế theo mô hình hoạt động. Trong đó, nội dung mỗi bài trong SGK được thể hiện qua các hoạt động học; SGK hướng dẫn tổ chức các hoạt động học đó.
- Sách có một Thiết kế mỹ thuật tổng thể, nhất quán và khoa học, hình ảnh đẹp, hấp dẫn, hiện đại, sát với nội dung học tập và dễ dàng sử dụng cho mỗi học sinh, giáo viên.
- Sách là tài liệu dạy học hoàn chỉnh, bao gồm: sách giấy (sách giáo khoa, sách giáo viên, vở bài tập); thiết bị, đồ dùng dạy học; sách mềm (sách điện tử), việc dạy học được hỗ trợ bởi hệ thống phần mềm và học liệu điện tử dành cho giáo viên và HS (hệ thống này giúp nâng cao hiệu quả dạy học, đáp ứng kì vọng của giáo viên, học sinh và phụ huynh).

1.2. Những điểm mới của sách giáo khoa môn Âm nhạc 2

Từ kinh nghiệm quốc tế qua tham khảo một số sách giáo khoa của các nước như Nhật Bản, Sinh-ga-po, Nga, Đức, Hung-ga-ri, Mĩ..., sách giáo khoa Âm nhạc 2 triển khai đầy đủ các nội dung được quy định trong Chương trình Âm nhạc, bao gồm: Hát, Nghe nhạc, Đọc nhạc, Nhạc cụ và Thường thức âm nhạc, khi triển khai thành các chủ đề được thiết kế gọn nhẹ nhằm giúp học sinh vui học, học vui một cách thoải mái, vừa sức và hấp dẫn.

Những bài hát các em được học và những bài hát, bản nhạc các em được nghe đã có sự lựa chọn một cách khoa học, lời cuốn, có nội dung văn học và giai điệu âm nhạc phù hợp với đặc điểm lứa tuổi, phù hợp với các chủ đề đã lựa chọn, dễ nghe, dễ thuộc vừa với khả năng học tập của HS, bao gồm bài hát thiếu nhi, dân ca, nhạc nước ngoài.

Các bài hát được chọn để dạy trong sách lớp 2 chỉ sử dụng lại một vài bài trong sách hiện hành (như bài Chú chim nhỏ dễ thương, Hoa lá mùa xuân, bài Bắc kim thang – dân ca Nam Bộ với lời ca mới).

SGK Âm nhạc 2 có 8 chủ đề, 4 chủ đề ở học kì I và 4 chủ đề ở học kì II. Ngoài các nội dung Hát, Nghe nhạc các em còn được làm quen với 4 bài đọc nhạc để tiếp cận với nốt nhạc và thực hành theo kí hiệu bàn tay. Sử dụng một vài động tác vận động cơ thể như: giậm chân, vỗ tay, vỗ hai tay lên vai, vỗ lên đùi, búng ngón tay... để hướng đến việc rèn luyện tiết tấu, nhịp, phách khi hoạt động âm nhạc.

Bắt đầu từ lớp 2, các em được tiếp tục làm quen với cao độ và vị trí 5 nốt nhạc, có thêm 1 nốt mới. Nếu đã biết 5 nốt Đô – Rê – Mi – Pha – Son thì học thêm nốt La. Nếu đã biết 5 nốt Đô – Rê – Mi – Son – La thì học thêm nốt Pha. Song song với việc làm quen vị trí nốt nhạc trên khuông, các em tiếp tục tập đọc nhạc theo kí hiệu bàn tay trong chương trình đã quy định.

Ở lớp 2 chưa cho HS đọc đủ 7 nốt Đô – Rê – Mi – Pha – Son – La – Si. Khi đã biết tên và đọc được cao độ các nốt nhạc theo kí hiệu bàn tay, các em mới tiếp cận với vị trí

nốt nhạc trên khuông nhạc qua những bài tập đọc nhạc ngắn có sự kết hợp với những hình tiết tấu đã được làm quen và luyện tập nhiều lần.

Ở lớp 2, Chương trình không quy định có mạch nội dung Lí thuyết âm nhạc. Về nội dung *Thường thức âm nhạc*, các em được nghe giới thiệu và làm quen thêm 1 loại nhạc cụ dân tộc (đàn bầu) và 1 nhạc cụ gõ nước ngoài (ma-ra-cát – quả sóc) đồng thời sử dụng các nhạc cụ đó gõ đã có ở lớp 1 thể hiện các hình tiết tấu hoặc gõ đệm bài hát. Về *Thường thức âm nhạc*, HS còn được nghe kể 2 câu chuyện ngắn vui và lí thú có liên quan đến âm nhạc.

Các nội dung trong SGK đều được thiết kế dưới các dạng hoạt động học tập và trải nghiệm thực tế để qua đó hình thành những năng lực và phẩm chất cho HS theo quy định của Chương trình.

Nội dung chính của mỗi chủ đề tương ứng trong SGK là hướng dẫn tổ chức các hoạt động học tập của HS. Có 3 hình thức tổ chức hoạt động học tập cơ bản: Hoạt động cá nhân, Hoạt động nhóm, Hoạt động cả lớp. SGK gợi ý lựa chọn loại hình tổ chức hoạt động cho mỗi nội dung tương ứng trong SGK. Khi dạy học, tùy theo đối tượng cụ thể, GV thực hiện tổ chức hoạt động học tập một cách linh hoạt, tạo một không khí học tập sôi nổi để HS cùng vui học, cùng trải nghiệm.

Những nội dung trong sách giáo khoa được trình bày theo các dạng hoạt động như: khởi động, khám phá, luyện tập, vận dụng / sáng tạo.

Sách Âm nhạc 2, có các Logo để thể hiện những nội dung khác nhau, HS nhìn vào hình ảnh của các logo có thể nhận biết được nội dung học tập. Ngoài ra, sách còn được trang trí bởi nhiều hình vẽ đẹp, sinh động, minh họa cho các nội dung và các hoạt động. Khi giở sách ra, các em thấy hấp dẫn và lôi cuốn, tạo tâm lí muốn tìm hiểu và khám phá, học tập.

Sách Âm nhạc 2 được biên soạn một cách khoa học, công phu, phù hợp với năng lực tiếp thu và cảm nhận của HS ở mọi vùng miền. Nội dung của sách đã kết hợp được truyền thống với hiện đại, giàu bản sắc dân tộc Việt Nam. Kèm theo sách có Tài liệu dạy học điện tử và băng âm thanh các bài hát, bài nghe, đọc nhạc, phần nhạc đệm (nhạc beat) của các bài hát...

Ở giai đoạn đầu, khi thực hiện nội dung Đọc nhạc đã sử dụng phương pháp đọc cao độ các nốt nhạc theo kí hiệu bàn tay (theo kinh nghiệm của các nước như Hung-ga-ri, Đức, Nhật Bản, Mĩ, Sinh-ga-po) để các em dễ dàng tiếp cận với việc đọc cao độ các nốt nhạc như một hình thức trò chơi, không tạo nên sự quá tải mà tạo sự hào hứng, vui vẻ. Sau đó có kèm thêm bài đọc nhạc ghi trên khuông nhạc dùng khóa Son và ghi số chỉ nhịp để HS được làm quen dần với kí hiệu ghi nhạc trên khuông nhạc 5 dòng kẻ.

So sánh với sách giáo khoa hiện hành:

Trong thời gian qua, từ năm học 2002 ở lớp 1, 2, 3 không có SGK môn Âm nhạc. Chương trình âm nhạc hiện hành được thể hiện trong sách Nghệ thuật – phần Âm nhạc, chỉ có sách cho giáo viên. Sách Nghệ thuật 2 (phần âm nhạc) gồm có 2 nội dung chính là Học hát và Phát triển khả năng Âm nhạc. Ở phân môn Học hát, sách chọn 12 bài trong đó có 9 bài hát thiếu nhi, 2 bài dân ca Việt Nam và 1 bài hát nước ngoài. Phân môn Phát triển khả năng âm nhạc có các nội dung: Nghe Quốc ca Việt Nam, nghe dân ca, bài hát thiếu nhi hoặc nhạc không lời. HS tập phân biệt âm thanh cao – thấp, dài – ngắn, hướng đi của âm thanh: đi lên, đi xuống, đi ngang; tập thể hiện các tiết tấu đơn giản bằng nhạc cụ gõ.

Bên cạnh SGK hiện hành, HS có Tập bài hát lớp 2. Tập bài hát có đủ nhạc và lời những bài hát quy định trong SGK và có thêm Phụ lục một số bài hát có thể bổ sung, thay thế.

Như vậy có thể thấy việc biên soạn sách Âm nhạc cho HS lớp 2 của Chương trình hiện hành khác hẳn với SGK Âm nhạc 2 theo Chương trình mới. Sách hiện hành không soạn theo chủ đề mà chia thành các bài học – mỗi bài học lấy một bài hát là chủ đạo, mỗi bài thường dạy trong 2 tiết, Chương trình chưa dạy các nốt nhạc trên khuông nhạc.

2. CẤU TRÚC SÁCH VÀ CẤU TRÚC BÀI HỌC

Sự chuyển hoá từ mục tiêu, yêu cầu cần đạt về năng lực, phẩm chất được quy định trong Chương trình mới thành nội dung các hoạt động học tập trong SGK lớp 2.

Để thực hiện mục tiêu và các yêu cầu của Chương trình mới, sách giáo khoa Âm nhạc 2 đã chọn những bài hát, bài nghe, các hình tiết tấu mẫu, các bài đọc nhạc, các nhạc cụ gõ và câu chuyện âm nhạc... phù hợp với độ tuổi và sự tiếp thu của HS lớp 2 để đưa vào sách, thiết kế thành các chủ đề / bài học. Trong chủ đề / bài học định ra các hoạt động cụ thể nhằm giúp giáo viên thực hiện tốt chương trình. Sau khi dạy và học, theo thời gian bước đầu HS được hình thành những phẩm chất và năng lực chung cũng như năng lực đặc thù của môn học.

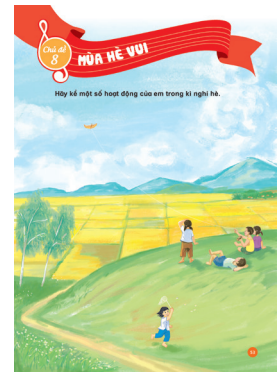
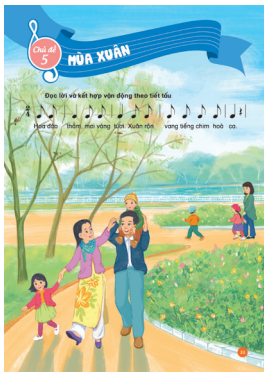
2.1. Cấu trúc sách

Căn cứ vào Chương trình môn Âm nhạc, sách giáo khoa Âm nhạc 2 được xây dựng theo các chủ đề, mỗi chủ đề có 1 bài hát và lựa chọn 2, 3 trong số các mạch nội dung khác như: Nghe nhạc, Kể chuyện âm nhạc; Làm quen với cao độ, trường độ âm thanh; Luyện tập tiết tấu; Đọc nhạc, Trò chơi âm nhạc...

Sách giáo khoa Âm nhạc 2 có 8 chủ đề sau đây:

1. Chủ đề *Sắc màu âm thanh* (4 tiết)
2. Chủ đề *Em yêu làn điệu dân ca* (4 tiết)
3. Chủ đề *Mái trường thân yêu* (4 tiết)

4. Chủ đề *Tuổi thơ* (4 tiết)
5. Chủ đề *Mùa xuân* (4 tiết)
6. Chủ đề *Gia đình yêu thương* (4 tiết)
7. Chủ đề *Những con vật quanh em* (4 tiết)
8. Chủ đề *Mùa hè vui* (3 tiết)

Mỗi chủ đề trong SGK không chia số tiết và thường dạy trong 4 tiết (số tiết và nội dung của mỗi chủ đề sẽ được phân chia cụ thể trong SGK). Như vậy, 8 chủ đề được dạy trong 31 tiết (trong đó 7 chủ đề dạy trong 28 tiết, 1 chủ đề dạy 3 tiết) và cứ sau 4 chủ đề – cuối mỗi học kì sẽ có 2 tiết ôn tập kiểm tra đánh giá.

Một năm học có 35 tuần, mỗi tuần có 1 tiết Âm nhạc, trong đó có 31 tiết học và 4 tiết ôn tập, kiểm tra đánh giá.

Tóm lại: Cấu trúc sách giáo khoa đã có đủ các thành phần cơ bản như: chủ đề / bài học; giải thích thuật ngữ; mục lục. Cấu trúc bài học trong sách giáo khoa bao gồm các mục cơ bản sau: mở đầu (khởi động), kiến thức mới, luyện tập, thực hành, vận dụng/sáng tạo.

2.2. Cấu trúc chủ đề / bài học

2.2.1. Đặc điểm của cấu trúc chủ đề / bài học

Căn cứ vào các nội dung học tập đã được quy định trong Chương trình môn Âm nhạc, mỗi chủ đề trong SGK đã có sự lựa chọn các nội dung một cách logic, khoa học theo quan điểm nâng dần mức độ kiến thức (từ dễ, đơn giản đến nâng cao) để hình thành phẩm chất và năng lực cho người học. Từ chủ đề 1 – đến chủ đề 4 (trong học kì I), thường có từ 3 – 4 nội dung học tập, đồng thời ở những chủ đề này nội dung Đọc nhạc cũng được biên soạn nhưng rất đơn giản để tránh sự quá tải và dễ gây nên tâm lí lo ngại khi học âm nhạc đối với HS. Từ chủ đề 5 đến chủ đề 8 (trong học kì II), mỗi chủ đề cũng có từ 3 – 4 nội dung và HS được tiếp tục làm quen với việc đọc nhạc theo kí hiệu bàn tay một cách nhẹ nhàng như một trò chơi (theo phương pháp tiếp cận của một số nước như: Nhật Bản, Sin-ga-po, Mĩ, Nga, Hung-ga-ri) và được làm quen dần với một vài kí hiệu âm nhạc đơn giản trên khuôn nhạc (dùng khóa Son) qua các bài đọc nhạc ngắn, đơn giản dài không quá 8 ô nhịp 2/4.

Tên của mỗi chủ đề cũng được sách lựa chọn một cách cẩn thận, chi tiết, đảm bảo được các yếu tố: gần gũi, thân thiện, dễ nhớ, dễ hiểu và phù hợp với đặc điểm lứa tuổi học sinh lớp 2. Đồng thời, thông qua các chủ đề đó để khẳng định sách không chỉ quan tâm đến việc hình thành năng lực mà còn phải chú ý đến việc hình thành phẩm chất cho HS.

Các nội dung được lựa chọn trong các chủ đề của sách, gồm có:

Hát: Chọn 1 bài hát có nội dung phù hợp với chủ đề, phù hợp với khả năng của HS để dạy cho HS hát. Ví dụ: Chủ đề 1 có tên gọi *Sắc màu âm thanh* chọn bài hát *Dàn nhạc trong vườn*; Chủ đề 3 có tên gọi *Mái trường thân yêu* chọn bài hát *Học sinh lớp Hai chăm ngoan*; Chủ đề 5 có tên gọi *Mùa xuân* chọn bài hát *Hoa lá mùa xuân...*

Nghe nhạc: sách chọn 3 bài hát thiếu nhi (*Vui đến trường*, *Múa sư tử thật là vui*, *Mùa hè ước mong*) và 2 bản nhạc không lời (*Ru con*, *Vũ khúc đàn gà con*) phù hợp với nội dung chủ đề cho học sinh nghe. Ví dụ ở chủ đề *Mái trường thân yêu*, chọn bài hát *Vui đến trường*; chủ đề *Tuổi thơ* chọn bài hát *Múa sư tử thật là vui*; chủ đề *Gia đình yêu thương* chọn bài hát *Ru con*; Chủ đề *Những con vật quanh em* chọn nhạc không lời *Vũ khúc đàn gà con*. Ngoài ra, còn cho HS được trải nghiệm qua phần nghe thêm một số nhạc phẩm khi giới thiệu nhạc cụ, thường thức âm nhạc hay vận dụng sáng tạo (bản độc tấu đàn bầu bài *Trống cơm*, bản nhạc *Múa sạp*, bản nhạc *Kiến vàng và gấu nâu*).

Đọc nhạc: Trong cả năm học, nội dung đọc nhạc chỉ cho học sinh học 4 bài. Thông qua việc đọc nhạc, theo mức độ tăng dần, HS làm quen với cao độ và vị trí trên khuôn nhạc gồm 6 nốt Đô – Rê – Mi – Pha – Son – La. Như vậy ở lớp 1, HS được làm quen với thang 5 âm nền tảng, lên lớp 2 đọc 6 âm (đến lớp 3 mới đọc đủ 7 âm của giọng Đô trưởng). Các hình nốt chỉ dùng nốt đen, móc đơn, dấu lặng đen và nốt trắng.

Nhạc cụ: Theo Chương trình, ở các lớp 1, 2, 3 cấp Tiểu học, học sinh chỉ sử dụng một số nhạc cụ gõ, do đó ngay từ lớp 1 học sinh đã tập chơi một số nhạc cụ gõ để đệm cho bài hát (đệm theo nhịp, theo phách hay tiết tấu lời ca) hoặc gõ theo các mẫu tiết tấu. Ở lớp 2 giới thiệu thêm 2 nhạc cụ gõ, 1 nhạc cụ dân tộc (song loan) và một nhạc cụ gõ của nước ngoài (ma-ra-cát). Ngoài việc dùng nhạc cụ gõ đệm cho bài hát hoặc các hình tiết tấu mẫu, các em còn luyện tập tiết tấu / nhịp điệu theo hình thức vận động cơ thể tạo nên sự sinh động, cuốn hút mang tính vận dụng / sáng tạo....

Lí thuyết âm nhạc: Nội dung này Chương trình môn Âm nhạc chưa quy định đưa vào các lớp 1, 2, 3.

Thường thức âm nhạc: Giới thiệu 2 nhạc cụ trong đó có 1 nhạc cụ dân tộc (đàn bầu) và 1 nhạc cụ gõ nước ngoài (ma-ra-cát / quả sóc)

Hai câu chuyện âm nhạc ngắn: *Ước mơ của bạn Đô* và *Câu chuyện về bài hát Chú voi con ở Bản Đôn*.

Như vậy có thể thấy, sách Âm nhạc 2 đã vận dụng đầy đủ và linh hoạt các yêu cầu được quy định trong Chương trình môn Âm nhạc 2018, từ đó các tác giả đã lựa chọn các nội dung cụ thể đưa vào sách một cách nhẹ nhàng, khoa học, sinh động. Có thể tóm tắt nội dung của sách gồm:

- Hát: 8 bài hát (gồm bài hát thiếu nhi, bài hát nước ngoài, dân ca Việt Nam).
- Nghe nhạc: 5 bài nghe (3 bài hát thiếu nhi + 1 bài biểu diễn nhạc cụ dân tộc, 1 bản nhạc không lời nước ngoài).
- Nhạc cụ: Sử dụng một số nhạc cụ gõ Việt Nam và nước ngoài (hoặc nhạc cụ gõ tự tạo) để đệm cho bài hát và thể hiện các hình tiết tấu mẫu.
- Đọc nhạc: Đọc cao độ 6 nốt nhạc Đô – Rê – Mi – Pha – Son – La với 4 bài đọc nhạc.
- Thường thức âm nhạc: HS được nghe 2 câu chuyện âm nhạc và được làm quen với 2 loại nhạc cụ gõ chưa dùng ở lớp 1 (song loan, ma-ra-cát).

Những nội dung nêu trên là cơ sở để dạy học hướng tới yêu cầu cần đạt trong Chương trình đã đề ra.

So sánh một số chủ đề / bài học trong SGK Âm nhạc 2 mới với sách hiện hành (sự khác biệt):

Sách giáo khoa Âm nhạc 2 mới được thiết kế theo các chủ đề, mỗi chủ đề của SGK Âm nhạc mới có từ 3 đến 4 nội dung được quy định trong Chương trình. Các nội dung học tập trong một chủ đề được đan xen một cách logic và đảm bảo lượng kiến thức vừa đủ với khả năng tiếp thu của HS, có sự kết hợp hài hoà giữa kiến thức mới với kiến thức cũ tạo nên sự phong phú, đa dạng. Nội dung học tập được thiết kế theo các dạng hoạt động để hình thành kiến thức, kĩ năng và năng lực cần đạt qua các tiết học.

Ví dụ Chủ đề 1: *Sắc màu âm thanh* trong SGK Âm nhạc 2 có 3 mạch nội dung là: Hát bài *Dàn nhạc trong vườn*; Đọc nhạc bài số 1 (ôn tập); Thường thức âm nhạc: Câu chuyện *Ước mơ của bạn Đô*.

SGK Âm nhạc 2 hiện hành (theo chương trình 2007) không thiết kế theo chủ đề mà bố cục nội dung theo từng bài, từng tiết học. Các bài học trong sách Nghệ thuật 2 hiện hành (phần Âm nhạc) thường chỉ có 1 hoặc 2 nội dung (cơ bản là nội dung học hát) và chỉ đơn thuần là cung cấp nội dung, kiến thức cho người học, chưa chú ý nhiều đến việc hoạt động để hình thành phẩm chất và năng lực. Mỗi bài học thường được triển khai thực hiện trong 2 tiết. Ví dụ trong sách Nghệ thuật 2 (phần Âm nhạc): Tiết 2 – 3 dạy bài hát *Thật là hay* và ôn tập bài hát đó. Tiết 21 – 22 dạy hát bài *Hoa lá mùa xuân* và ôn tập bài hát đó.

2.2.2. Một số chủ đề / bài học đặc trưng trong SGK Âm nhạc 2

* Chủ đề 1: *Sắc màu âm thanh*

Đây là chủ đề đầu tiên của SGK Âm nhạc 2 có nội dung phù hợp với những ngày đầu các em học lớp 2. Chủ đề này gồm có các nội dung: Hát: bài *Dàn nhạc trong vườn*; Thường thức âm nhạc: Câu chuyện *Ước mơ của bạn Đô*; Đọc nhạc: Bài số 1 (bài này mang tính chất ôn tập kiến thức lớp 1). Cuối cùng là phần vận dụng sáng tạo.

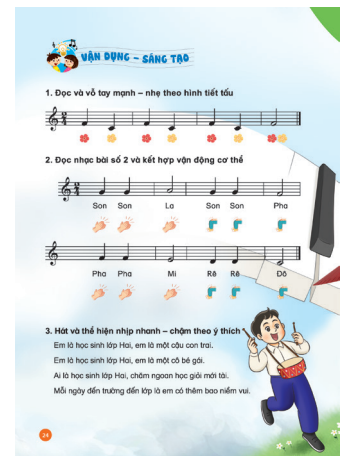

* Chủ đề 3: Mái trường thân yêu

Chủ đề thứ 3 trong SGK Âm nhạc 2 gồm có 3 mạch nội dung được dạy trong 4 tiết / 4 tuần, gồm có Hát: bài *Học sinh lớp Hai chăm ngoan*; Đọc nhạc: Bài số 2; Nghe nhạc: bài hát *Vui đến trường* và phần vận dụng sáng tạo.

Trong chủ đề này có bài đọc nhạc số 2, về cao độ tập luyện tập 6 nốt Đô – Rê – Mi – Pha – Son – La; về trường độ tập thể hiện hình nốt đen, nốt trắng.

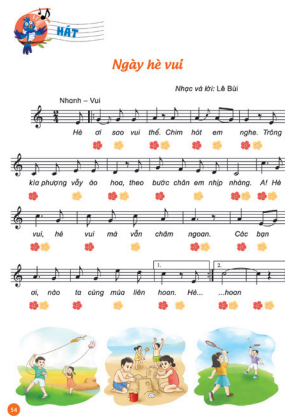
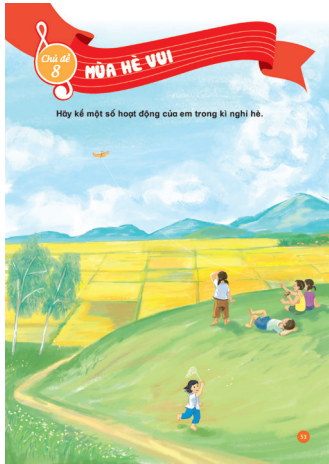
Tập đọc cao độ các nốt nhạc Đô – Rê – Mi... theo kí hiệu bàn tay, sau đó kết hợp nhìn vị trí các nốt nhạc trên khuông nhạc và tập đọc theo mẫu âm có kết hợp với hình tiết tấu để HS tập đọc đúng cao độ và trường độ như yêu cầu cần đạt của Chương trình quy định. Trên khuông nhạc, có khoá nhạc, nốt nhạc trên khuông, số chỉ nhịp GV chưa cần phải phân tích, giải thích về lí thuyết, hãy mặc nhiên để các em công nhận, như một hình thức gián tiếp để HS được tiếp xúc và làm quen với các kí hiệu ghi nhạc. Như vậy, so với chủ đề 1 giới thiệu ở trên, chủ đề 3 có nội dung nghe nhạc, vẫn có Hát, còn đọc nhạc (bài số 2) là sự nối tiếp và phát triển để các em làm quen với nốt nhạc ghi trên khuông và tập đọc đúng cao độ, trường độ quy định.

* Chủ đề 8: Mùa hè vui

Chủ đề 8 trong SGK Âm nhạc 2 được dạy trong 3 tiết / 3 tuần. Chủ đề này có bài hát *Ngày hè vui*, Nghe nhạc bài *Mùa hè ước mong* và nội dung Nhạc cụ.

Chủ đề 8 có nội dung Hát, Nghe nhạc, không có nội dung Đọc nhạc và Thường thức âm nhạc nhưng có nội dung Nhạc cụ (dùng nhạc cụ gõ thể hiện các hình tiết tấu và đệm cho bài hát).

Qua 3 chủ đề trên chúng ta có thể thấy mỗi chủ đề có những nội dung giống nhau và khác nhau. Tổng hợp các chủ đề đã bao gồm đủ 5 mạch nội dung theo chương trình quy định: Hát, Nghe, Đọc, Nhạc cụ và Thường thức âm nhạc

Cụ thể:

Chủ đề 1: Hát, Thường thức âm nhạc và Đọc nhạc

Chủ đề 3 : Hát, Nghe nhạc và Đọc nhạc

Chủ đề 8: Hát, Nghe nhạc và Nhạc cụ

3. PHƯƠNG PHÁP DẠY HỌC / TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG

Dạy học âm nhạc ở trường phổ thông nói chung và trường Tiểu học nói riêng chủ yếu là tổ chức cho HS hoạt động thực hành, vận dụng và trải nghiệm để từ đó hình thành năng lực và phẩm chất. Việc dạy và học âm nhạc ở Tiểu học từ lâu nay người ta không dạy lí thuyết mà chủ yếu dạy thực hành. Thực hành Hát, thực hành Đọc nhạc (ở lớp 4 – 5), thực hành chơi nhạc cụ gõ..., qua thực hành để hình thành kiến thức, kĩ năng. Bởi vậy, nếu nhận xét rằng trước khi có chủ trương dạy học phát triển năng lực, người ta chỉ dạy kiến thức đối với riêng môn Âm nhạc cũng chưa hoàn toàn chính xác. Bởi âm nhạc khi nào được vang lên mới có ý nghĩa. Mà muốn được vang lên bằng âm thanh tất nhiên phải thông qua hoạt động, hoạt động của trò dưới sự hướng dẫn của thầy. Dạy học Âm nhạc là một quá trình liên tục hoạt động. Vì thế mà có lúc trong ngành Giáo dục người ta đã xếp 3 môn học Âm nhạc, Mĩ thuật, Thể dục thành môn Hoạt động giáo dục, chính bởi 3 môn này chủ yếu dạy thực hành, thông qua thực hành để hình thành kiến thức, kĩ năng. Đây là những môn học đặc thù, không thể chỉ tập trung vào dạy lí thuyết, dạy kiến thức đơn thuần như một số môn học và các lĩnh vực giáo dục khác.

Sách đã vận dụng một cách linh hoạt và sáng tạo một số phương pháp dạy học âm nhạc tham khảo từ kinh nghiệm của những nhà sư phạm âm nhạc nổi tiếng trên thế giới như: Kart Orff (nhà sư phạm âm nhạc người Đức); phương pháp Suzuki (nhà sư phạm âm nhạc Nhật Bản); Dalcroze (nhà sư phạm âm nhạc người Thụy Sĩ); Kodaly (nhà sư phạm và lí luận âm nhạc dân tộc học Hung-ga-ri)...

3.1. Những yêu cầu cơ bản về phương pháp dạy học bộ môn Âm nhạc

- + Dạy học Âm nhạc lấy việc thực hành, luyện tập là chủ yếu.
- + Từ thực hành, từ trải nghiệm thực tiễn khi hoạt động âm nhạc để rút ra lí thuyết.
- + Kiến thức âm nhạc không đơn thuần là lí thuyết mà ngay trong việc thực hành, trải nghiệm để hình thành kĩ năng đã bao hàm những kiến thức âm nhạc.
- + Phương pháp dạy học Âm nhạc đa dạng không chỉ có việc thầy hướng dẫn, trò ghi nhớ, làm theo mà thầy còn có thể cho HS tự khám phá, tự sáng tạo thông qua hoạt động biểu diễn, trò chơi... hay học ở ngoài lớp như xem biểu diễn, tham gia Câu lạc bộ âm nhạc.
- + Dạy đọc nhạc theo kí hiệu bàn tay và vận động cơ thể theo bài hát hay theo các mẫu hình tiết tấu có thể xem là vấn đề mới về phương pháp dạy học Âm nhạc so với hiện hành. Khi dùng kí hiệu bàn tay có thể sử dụng một tay hoặc cả hai tay. Sách Âm nhạc hiện hành cũng đã dùng phương pháp vận động phụ hoạ cho bài hát nhưng ở sách mới hướng dẫn vận động cơ thể bằng các kiểu / cách như: vỗ tay, vỗ vai, vỗ đùi, giậm chân, búng ngón tay để phát ra âm thanh... theo các hình tiết tấu mẫu

hoặc đệm theo nhịp, phách của bài hát (khi thực hiện HS có thể đứng hoặc ngồi, thực hiện cả lớp hay theo nhóm – mỗi nhóm được sáng tạo cách vỗ / gõ / vận động khác nhau...).

3.2. Hướng dẫn và gợi ý phương pháp, hình thức tổ chức dạy học / tổ chức hoạt động Âm nhạc

3.2.1. Phương pháp dạy học

- Dừng lời: Dừng lời nói để thuyết trình, giải thích (Ví dụ: giới thiệu tác giả, giới thiệu bài học, giải thích thuật ngữ...).
- Làm mẫu / trực quan: GV thị phạm để HS quan sát hoặc lắng nghe và làm theo. Ví dụ: Hát mẫu một câu hát mới để học sinh hát theo, làm mẫu kí hiệu bàn tay tượng trưng cho nốt nhạc...).
- Vấn đáp: Đặt câu hỏi cho HS trả lời. Ví dụ: Sau khi nghe bài hát nêu câu hỏi để học sinh phát biểu cảm nhận...).
- Trải nghiệm: HS tự làm để hiểu và hình thành kĩ năng (hát, đọc nhạc...).

3.2.2. Hình thức tổ chức dạy học

- Học trong lớp: Học trong chính khóa thực hiện theo Chương trình và sách giáo khoa.
- Học ngoài lớp: Học ngoài giờ chính khóa, học ngoài trời (hoạt động vào buổi thứ 2 với các trường dạy học 2 buổi / ngày).
- Học cả lớp, học theo nhóm, cặp đôi hoặc cá nhân trên giờ học chính khóa hoặc ngoại khóa.
- Sắp xếp bàn ghế theo thứ tự truyền thống hoặc không theo truyền thống (xếp thành hình tròn, hình chữ nhật...), học ngoài không gian lớp học.

3.2.3. Tổ chức các hoạt động

Hát: Dạy hát theo phương pháp đã quen dùng. Tuy nhiên, GV có thể vận dụng một cách linh hoạt không quá gò bó theo khuôn mẫu. Dạy hát theo lối truyền khẩu, hát mẫu từng câu hoặc sử dụng nhạc cụ cho HS nghe giai điệu và hát theo... Chú ý phát huy tính tích cực hoạt động và khơi gợi sự sáng tạo ở mỗi HS. Sau khi dạy HS học bài hát, GV cần phối hợp nhiều cách thức khác nhau như gõ đệm, vận động cơ thể, hát – múa, biểu diễn đơn ca, tốp ca... để hình thành cho các em kĩ năng ca hát cơ bản.

Nghe nhạc: gồm nhạc có lời và nhạc không lời. Dạy nghe nhạc vẫn sử dụng các phương pháp quen dùng như: nghe trực tiếp giọng hát của GV, nghe qua phương tiện nghe, nhìn... nhưng lưu ý nên cho HS được nghe nhiều lần, kể cả trong những tiết không có

nội dung nghe nhạc. Trong quá trình cho HS nghe nhạc, GV có thể khuyến khích HS vận động theo nhịp điệu của bản nhạc / bài hát, nghe và thể hiện cảm xúc, nghe và trả lời câu hỏi...

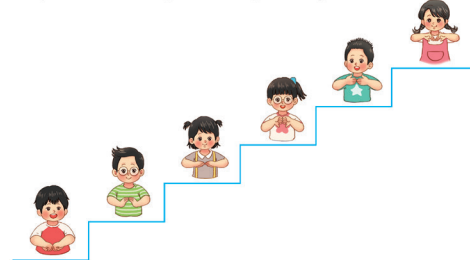
Nghe nhạc là một hoạt động có tính đặc thù riêng. Tiếp thu âm nhạc qua hoạt động nghe nhạc là một quá trình rung cảm (cảm nhận) phức tạp đòi hỏi GV phải có những dẫn dắt, gợi mở, khơi gợi cho HS một cách khéo léo và tinh tế, tạo điều kiện cho sự phát triển năng lực cảm thụ âm nhạc (phù hợp với yếu tố vùng miền). Ngoài ra còn cho HS được trải nghiệm qua phần nghe một số âm thanh thực tế trong cuộc sống để các em nhận biết và phân biệt được độ cao – thấp, dài – ngắn, to – nhỏ của âm thanh âm nhạc, qua đó giúp các em biết cảm thụ và thể hiện cảm xúc khi nghe nhạc.

Đọc nhạc: Đọc cao độ các nốt nhạc Đô – Rê – Mi – Pha – Son – La theo kí hiệu bàn tay (đọc thang 5, 6 âm). Phương pháp này như là một trò chơi để HS làm quen với cao độ các nốt nhạc. Khi dạy, GV phải làm mẫu chính xác, chậm, rõ ràng để HS nhận biết được từng thế tay ứng với tên của mỗi nốt nhạc, sau đó kết hợp đọc đúng cao độ với thế tay để HS luyện tập.

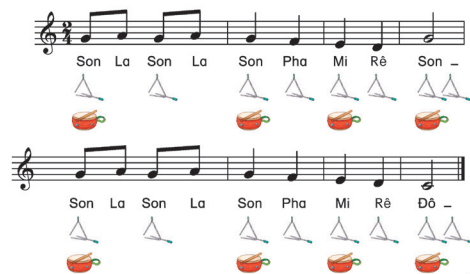

VẬN DỤNG – SÁNG TẠO

1. Đọc tên các nốt nhạc theo kí hiệu bàn tay

2. Đọc nhạc kết hợp gõ đệm theo hình vẽ

39

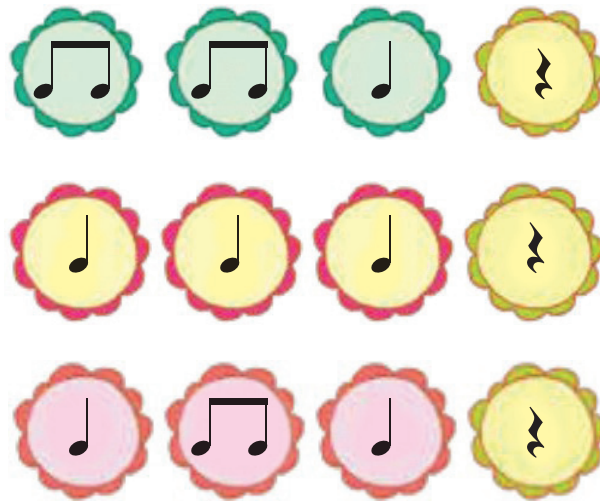
Khi luyện tập, GV nên cho HS thực hiện từ dễ đến khó, từ chậm đến nhanh: đọc các âm liền bậc, cách bậc gần hoặc phối hợp các nốt với độ khó tăng dần. Đọc nhạc kết hợp kí hiệu bàn tay, đọc nhạc kết hợp gõ đệm, đọc trên khuôn nhạc, đọc theo nhóm, đọc theo cặp đôi...

Từ dạy đọc nhạc theo kí hiệu bàn tay tiến tới dạy đọc nhạc trên khuôn nhạc 5 dòng kẻ là một quá trình nhận biết đến hiểu.

Nên thường xuyên dùng đàn hoặc một nhạc cụ có âm thanh chuẩn khi dạy nội dung đọc nhạc.

Chú ý khơi gợi, hướng dẫn để phát huy được khả năng đọc nhạc của HS, cố gắng hạn chế dạy đọc nhạc theo lối truyền khẩu.

Nhạc cụ: Ở lớp 2, nhạc cụ gõ là một phương tiện chủ yếu trong nội dung học nhạc cụ. HS dùng nhạc cụ gõ để thể hiện các hình tiết tấu mẫu hoặc đệm cho bài hát: theo nhịp, theo phách, theo tiết tấu lời ca... Ngoài ra, có thể dùng các động tác vận động cơ thể như: vỗ tay, giậm chân, vỗ vào hai vai, vỗ đùi, búng ngón tay (có phát ra âm thanh)... để thể hiện các hình tiết tấu.

Thường thức âm nhạc gồm:

+ Kể chuyện âm nhạc

Các câu chuyện trong SGK Âm nhạc 2 sẽ được GV kể cho HS nghe với nhiều hình thức khác nhau sao cho sinh động và hấp dẫn, sau đó có sự trao đổi với HS để các em ghi nhớ nội dung. Nên chú ý sử dụng tài liệu điện tử, ứng dụng công nghệ thông tin trong việc dạy kể chuyện cho HS. Có các hình thức như: đọc toàn bộ câu chuyện, kể tóm tắt theo tranh trong SGK, kể chuyện kèm minh họa âm nhạc, kể chuyện theo dạng phim hoạt hình (nếu có)...

Ước mơ của bạn Đô

1. Vào mỗi buổi sáng, Đô thức dậy và nghe thấy âm thanh tiếng kèn được vang lên từ một doanh trại quân đội gần nhà. Âm thanh ấy dần trở nên quen thuộc với Đô.

2. Trong buổi lễ khai giảng năm học mới, khi âm thanh hùng tráng của đội kèn vang lên bài hát Quốc ca, Đô vô cùng xúc động.

3. Đô thầm nghĩ, mình sẽ học thổi kèn để được đứng vào đội nghi lễ của nhà trường.

4. Yêu tiếng kèn, Đô mơ ước sẽ trở thành một nhạc công trong đoàn quân nhạc để mang những âm thanh hùng tráng đến với mọi người.

1. Trong câu chuyện *Ước mơ của bạn Đô*, nhạc cụ nào đã được nhắc đến?
2. Xem tranh và kể lại câu chuyện trên.

+ Giới thiệu nhạc cụ

GV sử dụng các phương pháp dạy học truyền thống, dạy học tích cực, kết hợp với các phương tiện nghe, nhìn, tranh ảnh, đồ dùng trực quan... để HS được tiếp cận, nghe âm thanh và làm quen với cách sử dụng nhạc cụ Việt Nam và nước ngoài (nhạc cụ gõ). Chú ý sự tương tác giữa GV với HS, giữa HS với HS để các em được trải nghiệm thực tế. Cần cho nghe âm thanh của nhạc cụ qua các bản nhạc được trình tấu.

Song loan

1. Giới thiệu nhạc cụ gõ song loan

Song loan là nhạc cụ gõ của Việt Nam được làm bằng gỗ, hình tròn dẹt, dùng tay tác động vào cần gỗ tạo ra âm thanh nghe thanh gọn, vang xa.

Đàn bầu Việt Nam

1. Giới thiệu đàn bầu

Đàn bầu là nhạc cụ dân tộc độc đáo của Việt Nam. Đàn chỉ có một dây. Âm thanh đàn bầu ngân nga, sâu lắng, gần gũi với giọng nói và tính cách của người Việt.

Nhạc cụ ma-ra-cát (maracas)

1. Giới thiệu nhạc cụ ma-ra-cát

Ma-ra-cát là nhạc cụ gõ của nước ngoài, dùng tay lắc. Khi chơi, âm thanh giòn giã, sôi động.

* Lưu ý:

Trong phương pháp dạy học Âm nhạc, trò chơi âm nhạc có thể là hoạt động khởi động hoặc thực hiện trong khi tổ chức các nội dung học tập. Các trò chơi đó là: gõ tiết tấu đối đáp, gõ nối tiếp 2 hình tiết tấu, vận động cơ thể, nghe để nhận biết âm thanh, nghe giai điệu, nghe tiết tấu, xem tranh đoán tên bài hát và rất nhiều trò chơi do GV sáng tạo.

Khi tổ chức các hoạt động: khởi động, khám phá, luyện tập, vận dụng, GV có thể thực hiện một cách linh hoạt, sáng tạo các hình thức tổ chức cho phù hợp với tình hình thực tiễn và khả năng của HS.

Để hình thành năng lực âm nhạc cho HS, GV cần sử dụng các phương pháp dạy học tích cực như: hoạt động cặp đôi, hoạt động nhóm, tương tác giữa HS với GV, HS với HS thông qua các hoạt động.

GV tích cực tổ chức cho HS được hoạt động trải nghiệm, vận dụng, sáng tạo trong từng tiết học, thông qua việc khơi gợi, động viên, khuyến khích, tổ chức trò chơi...

4. KIỂM TRA, ĐÁNH GIÁ KẾT QUẢ HỌC TẬP MÔN ÂM NHẠC

Định hướng chung việc đánh giá kết quả giáo dục môn Âm nhạc theo chương trình mới 2018 đã chỉ ra như sau: “Nhằm cung cấp thông tin chính xác, kịp thời, có giá trị về mức độ đáp ứng yêu cầu cần đạt của chương trình và sự tiến bộ của HS; hướng dẫn, điều chỉnh dạy học, quản lí và phát triển chương trình để nâng cao chất lượng giáo dục âm nhạc. Giáo viên đánh giá phẩm chất và năng lực dựa vào những yêu cầu cần đạt, kết hợp đánh giá định tính với định lượng, kết hợp đánh giá chẩn đoán kết hợp với đánh giá quá trình học tập, luyện tập, biểu diễn, sáng tạo để thấy được sự tiến bộ của HS về ý thức, về năng lực âm nhạc.”

Tự đánh giá: Từng HS nhận xét bản thân đã hoàn thành bài học hoặc chưa hoàn thành bài học. Chỗ nào chưa làm được, chỗ nào còn làm sai...

Đánh giá lẫn nhau: HS đánh giá bạn đã đạt hoặc chưa đạt. HS nhận xét bạn của mình những chỗ sai /đúng.

GV đánh giá: Nhận xét khái quát, chỉ ra những chỗ cần phải sửa chữa, gợi ý cách khắc phục...

Trong kiểm tra đánh giá có các hình thức:

- Kiểm tra – đánh giá chẩn đoán (áp dụng vào thời điểm đầu năm học để biết năng lực của HS).
- Kiểm tra – đánh giá thường xuyên (áp dụng trong các bài học / tiết học hằng ngày, hằng tuần).
- Kiểm tra định kì (áp dụng ở cuối học kì, cuối năm học, cuối cấp học).

Trong kiểm tra có đánh giá định tính: kết quả học tập được mô tả bằng nhận xét hoặc biểu thị bằng chữ cái. Đánh giá định lượng thì kết quả học tập được đánh giá bằng điểm số, chủ yếu sử dụng ở cấp Trung học cơ sở, Trung học phổ thông.

Ví dụ về kiểm tra – đánh giá:

- Sau khi học một bài hát, học sinh trình bày bài hát đã học. GV cho HS nhận xét bạn sau đó GV kết luận (GV khen ngợi, biểu dương nếu hát đúng, hát tốt, chỉ ra chỗ

chưa đúng, đúng sai nhiều / ít, chỗ nào cần sửa, cách sửa...). Đánh giá hoàn thành, hoàn thành tốt hoặc chưa hoàn thành.

- Sau khi tập đọc nốt nhạc hay mẫu âm, HS tự nhận xét bản thân đã thực hiện đúng, chưa đúng; bạn góp ý, GV kết luận, đánh giá.

4.1. Kiểm tra đánh giá năng lực, phẩm chất

Giáo dục phẩm chất qua bài học: Có 5 phẩm chất cần hình thành và giáo dục cho HS suốt thời gian học ở nhà trường phổ thông. Đó là: yêu nước, nhân ái, trung thực, chăm chỉ và trách nhiệm. Trong môn Âm nhạc tùy từng nội dung kiến thức mà giáo dục cho học sinh từng phẩm chất đó. Tuy nhiên, với bộ môn Nghệ thuật đặc thù như Âm nhạc thì có thể khai thác thông qua các bài hát, giờ học hát, đọc nhạc, chơi nhạc cụ...

Có 3 năng lực đặc thù của môn học Âm nhạc cần được phát triển, đó là: năng lực thể hiện (hát, đọc nhạc, chơi nhạc cụ), năng lực hiểu biết và cảm thụ (hiểu biết lí thuyết âm nhạc, cảm thụ bài hát được học, cảm thụ bài hát hay bản nhạc được nghe, cảm thụ qua việc chơi nhạc cụ), năng lực vận dụng và sáng tạo (vận dụng vào đời sống, vận dụng vào học bài mới, sáng tạo trong tập biểu diễn, sáng tạo trong cách thể hiện tác phẩm...). Tổng hợp các năng lực trên để hình thành năng lực thẩm mỹ trong Chương trình tổng thể đã ghi.

Đánh giá năng lực đạt được qua Chủ đề / bài học: Đánh giá năng lực phải quan tâm đến việc hình thành kiến thức, kĩ năng. Ví dụ khi học bài hát phải đánh giá hát đã đúng hay còn sai (sai cao độ hay sai trường độ? Có thể sai cả hai yếu tố đó), hát có biểu cảm. Đọc nhạc cũng vậy, nhưng đọc nhạc còn phải lưu ý đọc đúng tên nốt, biết gõ đệm, không học vẹt...

4.2. Một số gợi ý về hình thức phương pháp kiểm tra, đánh giá năng lực trong môn Âm nhạc

- Đánh giá năng lực thể hiện âm nhạc:
 - + Hát / đọc nhạc theo giai điệu đúng / sai (cao độ, trường độ).
 - + Hát lời ca đúng / sai.
 - + Hát / đọc nhạc đúng / sai nhịp / phách.
 - + Hát có diễn cảm, hát kết hợp vận động.
- Đánh giá năng lực cảm thụ, hiểu biết âm nhạc:
 - + Khi nghe nhạc có biểu hiện cảm xúc.
 - + Nêu được tên bài, tên tác giả, nội dung bài hát, bài nghe...
 - + Khi gõ phách, gõ nhịp phải nhịp nhàng đều đặn.
 - + Nhớ tên nốt nhạc, hình nốt.

- + Khi hát có biểu hiện cảm xúc.
- + Trả lời được câu hỏi.
- Đánh giá năng lực vận dụng / sáng tạo âm nhạc:
- + Tìm được động tác vận động cơ thể theo bài hát, bài đọc nhạc.
- + Biết hòa giọng hát cùng tập thể.
- + Có thể trình bày bài hát trước mọi người một cách tự nhiên, tự tin, có diễn xuất, có biểu cảm.

5. HƯỚNG DẪN KHAI THÁC, SỬ DỤNG NGUỒN TÀI NGUYÊN SÁCH VÀ CÁC HỌC LIỆU ĐIỆN TỬ CỦA NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC VIỆT NAM.

Trong những năm qua NXBGDVN đã xuất bản khá nhiều sách về âm nhạc, dạy và học âm nhạc phục vụ cho GV – HS Tiểu học và Trung học cơ sở. Đó là các tuyển tập bài hát cho HS Tiểu học, Trung học cơ sở, các sách giáo khoa Âm nhạc và sách giáo viên từ lớp 1 đến lớp 9, các sách bài soạn dạy âm nhạc, sách hỏi – đáp dạy âm nhạc ở Tiểu học, Kể chuyện âm nhạc, sách giới thiệu tác giả – tác phẩm,... Những nguồn tư liệu đó đa số phục vụ cho Chương trình hiện hành nhưng để tham khảo, GV cũng có thể tìm được những điều cần thiết để bổ sung cho dạy học theo Chương trình mới.

6. KHAI THÁC THIẾT BỊ VÀ HỌC LIỆU TRONG DẠY HỌC

Thiết bị dạy học theo Chương trình và sách giáo khoa mới đối với môn Âm nhạc nói chung và lớp 2 nói riêng không có nhiều. Tuy nhiên, để dạy tốt môn học ở lớp 2, GV cần được trang bị đàn phím điện tử, một số nhạc cụ gõ (nhạc cụ gõ có thể tự làm), đĩa nhạc, máy nghe, máy chiếu, màn hình, tài liệu điện tử... Ngoài ra GV cần tự làm thêm hoặc sưu tầm một số hình ảnh, tranh vẽ, hiện vật để giúp cho bài giảng sinh động, cụ thể... Tư liệu dạy học điện tử là một phương tiện mới giúp GV dạy tốt môn học.

7. MỘT SỐ LƯU Ý LẬP KẾ HOẠCH DẠY HỌC THEO THÔNG TƯ 3866.

7.1. Đối với trường học 2 buổi / ngày

GV âm nhạc cần đề xuất với nhà trường tổ chức cho HS hoạt động âm nhạc vào buổi học thứ 2 của ngày bằng các hình thức như: Câu lạc bộ hay lớp học âm nhạc trong đó có thể tổ chức dạy hát, dạy nhạc cụ, đội đồng ca, tốp ca, xem biểu diễn, dạy đàn chuyên biệt. Các hoạt động này nhằm đáp ứng nhu cầu, sở thích, năng khiếu của HS.

7.2. Đối với trường chưa có điều kiện tổ chức học 2 buổi / ngày

Cần dạy đúng, dạy đủ nội dung và thời lượng của môn học. Ưu tiên hoạt động củng cố giúp HS hoàn thành các nội dung học tập theo mục tiêu, yêu cầu của Chương trình và sách giáo khoa mới.

GỢI Ý, HƯỚNG DẪN TỔ CHỨC DẠY HỌC MỘT SỐ DẠNG BÀI TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG MÔN ÂM NHẠC

1. HƯỚNG DẪN DẠY HỌC DẠNG BÀI A

Chủ đề 1

- Hát: *Dàn nhạc trong vườn.*
- Thường thức âm nhạc: *Ước mơ của bạn Đô*
- Đọc nhạc: *Bài số 1*

Hướng dẫn chi tiết:

1. Dạy hát bài *Dàn nhạc trong vườn*

Giới thiệu tên bài, tên tác giả và cho nghe hát mẫu 1 – 2 lần.

Đọc lời ca: GV đọc, cả lớp đọc đồng thanh hoặc 1 – 2 em đọc.

Khởi động giọng (tùy theo GV chọn).

Dạy hát: Thực hiện cách dạy truyền khẩu từng câu hát ngắn theo lối móc xích hoặc đàn cho học sinh nghe giai điệu từng câu hát để các em tự hát lời ca (tự khám phá). Học sinh gõ đệm bài hát theo phách (chú ý bài hát nhịp $\frac{3}{4}$ nên phách đầu tiên, phách thứ 2 – 3 gõ nhẹ, ứng với các bông hoa đỏ, hoa vàng).

GV đệm đàn cho HS hát.

Nghe bài hát vận động theo nhịp điệu, sau đó vừa hát vừa kết hợp vận động (chú ý nhịp $\frac{3}{4}$).

2. Thường thức âm nhạc:

- GV khởi động bằng cách cho HS nghe âm thanh của một vài loại kèn hoặc cho nghe trích đoạn một vài giai điệu do 1 cây kèn diễn tấu hay nhiều loại kèn hoà tấu (khai thác trên mạng cho nghe bản nhạc hoặc chọn âm sắc kèn trên đàn phím điện tử).
- HS quan sát 4 bức tranh trong SGK.
- Gọi 4 em đọc nối tiếp theo lời văn bên cạnh 4 bức tranh.
- HS trả lời câu hỏi trong SGK.
- HS kể lại câu chuyện theo tranh.
- GV tóm tắt câu chuyện và nhấn mạnh thông điệp từ nội dung chuyện.
- Cho các em nghe trích đoạn một bài nhạc do kèn trình diễn.

3. Đọc nhạc: Bài số 1

Bài đọc nhạc nhằm ôn lại cao độ 2 thang 5 âm mà các em đã từng được học trên 2 cuốn SGK Âm nhạc 1 của 2 bộ sách (thang Đô – Rê – Mi – Pha – Son hoặc thang Đô – Rê – Mi – Son – La). Tùy thuộc vào việc đã học 1 trong 2 thang âm vừa nêu, các em sẽ thấy có xuất hiện một nốt nhạc mới (nốt La hoặc nốt Pha). Bài đọc nhạc chỉ dùng nốt đen nhưng ở cuối mỗi câu nhạc có hình nốt trắng (nếu ở lớp 1 các em chưa tiếp cận với hình nốt trắng thì đây là hình nốt mới (hình nốt này có độ ngân tương đương nốt đen và dấu lặng đen)).

Trước khi nhìn vị trí nốt nhạc trên khuông, các em sẽ tập đọc cao độ theo kí hiệu bàn tay. GV cần luyện cho các em nhớ kí hiệu bàn tay, đặc biệt là với nốt nhạc mới (Pha hoặc La). Chúng ta sẽ không chỉ cho đọc cao độ theo 2 chiều lên, xuống liền bậc mà có thể cho đọc từng chuỗi vài ba âm không theo thứ tự đó để các em nhớ, có ấn tượng về cao độ nốt nhạc.

Trình tự dạy bài đọc nhạc tham khảo trong SGK nhưng có thể vận dụng linh hoạt.

Khi cho các em vừa đọc nhạc vừa kết hợp vận động theo nhịp cần chú ý phách mạnh – nhẹ của nhịp 2/4.

Cuối cùng, dạy – học đọc nhạc có thể kết hợp 1 trò chơi. Ví dụ: Trò chơi gọi tên các nốt nhạc (6 em đứng xếp thành 1 hàng với 6 tên gọi nốt nhạc). GV đàn lần lượt từng nốt nhạc ứng với tên từng em: em Đô, em Rê, em Mi... Các em phải nhớ tên của mình cùng với cao độ nốt nhạc. Sau đó giáo viên đàn các nốt nhạc thật chậm, nốt nhạc ứng với tên em nào thì em đó giơ tay... Khi GV đàn sẽ đàn các nốt liền bậc hoặc nốt nhạc cách bậc, có khi GV đàn 2 nốt để gọi tên 2 em một lúc. Trò chơi này giúp các em phát triển khả năng nghe, nhận ra cao độ nốt nhạc.

Ba mạch nội dung Hát, Thường thức âm nhạc và Đọc nhạc sẽ được dạy trong 3 tiết. Gợi ý phân tiết học như sau:

Tiết 1: Học bài hát

Tiết 2: Ôn bài hát + Đọc nhạc

Tiết 3: Ôn bài đọc nhạc + Thường thức âm nhạc

Tiết thứ 4 của chủ đề sẽ thực hiện các hoạt động vận dụng, sáng tạo. Căn cứ vào những gợi ý trong SGK (lệnh 1, lệnh 2, lệnh 3), GV cho HS thực hiện các nội dung đó. Ngoài ra có thể tìm những hoạt động khác phù hợp với HS, tùy thuộc vào sự sáng tạo của giáo viên (ví dụ tổ chức trò chơi, câu đố...)

2. HƯỚNG DẪN DẠY HỌC DẠNG BÀI B

Chủ đề 3: *Mái trường thân yêu*

Nội dung:

- Hát: bài *Học sinh lớp Hai chăm ngoan*
- Đọc nhạc: *Bài số 2*
- Nghe nhạc: bài hát *Vui đến trường*.

Hướng dẫn chi tiết:

1. Dạy hát bài *Học sinh lớp Hai chăm ngoan*.

Tham khảo cách làm ở chủ đề 1.

Thực hiện cách dạy truyền khẩu từng câu hát ngắn theo lối móc xích hoặc đàn cho học sinh nghe từng nét nhạc ngắn để các em tự hát lời ca (tự khám phá). Học sinh vỗ tay hoặc dùng thanh phách gõ đệm bài hát theo phách và gõ đệm theo nhịp (chú ý nếu gõ đệm theo nhịp thì bắt đầu vào nhịp ứng với chữ “là” trong lời ca). Bài hát này có thể cho HS vỗ / gõ theo tiết tấu lời ca.

Nghe nhạc: bài *Vui đến trường*. GV giới thiệu bài *Vui đến trường*, cho HS nghe 2 lần (GV tự trình bày hoặc nghe qua đĩa nhạc đã thu thanh). Trong khi nghe, GV động viên các em thể hiện các động tác cơ thể hoặc thể hiện cảm xúc cá nhân (đầu lắc lư, chân giậm nhịp, giơ 2 tay và chuyển động...).

2. Đọc nhạc: *Bài số 2*

Bài này về cao độ sử dụng đủ 6 nốt nhạc, về trường độ chỉ hình nốt đen và nốt trắng, mỗi tiết nhạc gồm 2 ô nhịp, giai điệu tiến hành liên bậc.

Trước khi đọc nốt nhạc trên khuôn, GV cho HS đọc luyện tập cao độ theo kí hiệu bàn tay.

Khi đã tập đọc tất cả bài nhạc, GV có thể chia 4 tốp HS đọc nối tiếp theo 4 tiết nhạc, mỗi tiết 2 ô nhịp. Vừa đọc vừa vỗ tay / gõ theo phách hoặc theo nhịp 2.

Khi đọc nhạc có thể kết hợp vận động cơ thể (vỗ tay lên vai, vỗ lên đùi, đứng giậm chân...), vỗ tay theo phách mạnh – nhẹ (phách mạnh vỗ tay, phách nhẹ xòe 2 bàn tay...)

Phần vận dụng sáng tạo GV thực hiện theo 3 lệnh (1, 2, 3) ghi trong SGK, ngoài ra có thể cho các em tập biểu diễn bài hát theo hình thức đơn ca, song ca, tốp ca, vừa hát vừa làm động tác phụ họa hoặc tổ chức trò chơi...

Ba mạch nội dung chính sẽ được dạy trong 3 tiết, tiết thứ tư vận dụng sáng tạo.

Gợi ý phân chia nội dung các tiết như sau:

Tiết 1: Dạy bài hát *Học sinh lớp Hai chăm ngoan*

Tiết 2: Ôn bài hát + Đọc nhạc bài số 2

Tiết 3: Ôn đọc nhạc + Nghe nhạc bài *Vui đến trường*

Tiết 4: Vận dụng sáng tạo

3. HƯỚNG DẪN DẠY HỌC DẠNG BÀI C

Chủ đề 8: *Mùa hè vui*

Nội dung:

- Hát: bài *Ngày hè vui*
- Nghe nhạc: bài *Mùa hè ước mong*
- Nhạc cụ: Luyện tập các hình tiết tấu và đệm bài hát.

Hướng dẫn chi tiết:

Tham khảo 2 chủ đề trên (1, 3)

Dạy bài hát *Ngày hè vui*. GV hát trực tiếp kết hợp với nhạc đệm. Dùng phương tiện nghe – nhìn, hướng dẫn HS đọc lời ca theo từng câu hát hoặc đọc theo tiết tấu của bài. GV chia câu hát cho phù hợp (4 câu hát và đánh dấu chỗ lấy hơi). GV đàn và hát mẫu từng câu cho HS hát theo hoặc đàn giai điệu từng câu để các em hát theo (chú ý hát những nốt ngân dài 2 phách). Sau đó HS hát cả bài, GV lắng nghe để sửa sai (nếu có). Cuối cùng cho HS hát với nhạc đệm (vỗ tay / gõ đệm theo phách mạnh – nhẹ hoặc đệm theo nhịp 2).

Nghe bài hát *Mùa hè ước mong*. GV dùng lời kết hợp với các phương tiện nghe – nhìn, tranh ảnh để dẫn dắt vào nội dung nghe hát. GV cho HS nghe bài hát bằng các hình thức như hát trực tiếp với phần nhạc đệm hoặc dùng các phương tiện nghe – nhìn. GV nhắc HS chú ý lắng nghe và bộc lộ cảm xúc khi nghe bài hát. Đặt câu hỏi để học sinh trả lời. Nghe bài hát và vận động theo nhịp điệu.

Nhạc cụ: Luyện tập các hình tiết tấu chuẩn bị ứng dụng đệm vào bài hát *Ngày hè vui*. GV cho HS luyện tập kĩ hình tiết tấu bằng các nhạc cụ gõ trước khi tập đệm cho bài hát. GV có thể chia lớp thành 2 tổ: một tổ gõ đệm, một tổ hát rồi đổi bên. Sau khi các em hát / gõ đệm thành thục mới tổ chức cho HS vừa hát vừa tự đệm.

Gợi ý thêm: hát và vận động cơ thể (thực hiện động tác vỗ tay rồi vỗ vào hai vai phải – vai trái cho phù hợp với lời hát và nhịp điệu).

4. HƯỚNG DẪN DẠY HỌC DẠNG BÀI D.

Ôn tập cuối học kì và ôn tập cuối năm

Có 2 tiết dành cho ôn tập, kiểm tra đánh giá cuối học kì I và 2 tiết cho cuối năm.

GV dành 1 tiết để ôn tập các bài hát, bài đọc nhạc và một số bài tập ghi trong SGK. Khi ôn tập có thể kết hợp đánh giá kết quả học tập của HS theo nhóm hoặc cá nhân. Tiết thứ 2 chủ yếu để kiểm tra đánh giá tới từng HS. Cách kiểm tra đánh giá sẽ thực hiện theo hướng dẫn của Vụ Tiểu học – Bộ Giáo dục và Đào tạo. Với môn Âm nhạc, GV lưu ý đánh giá năng lực thể hiện âm nhạc của HS qua các bài hát hay bài đọc nhạc. Năng lực hiểu biết và cảm thụ qua việc trả lời các câu hỏi hay thực hiện các bài tập. Còn năng lực vận dụng sáng tạo qua hoạt động biểu diễn hay các hoạt động tập gõ đệm theo các hình tiết tấu, trò chơi...

Nói chung 4 tiết ôn tập Kiểm tra – Đánh giá cuối học kì và cuối năm cần được thực hiện nhẹ nhàng, linh hoạt, không gây tâm lí căng thẳng với HS. Cần nhớ rằng, trong quá trình thực hiện các chủ đề trong suốt năm học GV đã phải chú ý đến năng lực và kết quả học tập của mỗi em HS. Khi đánh giá cuối kì và cuối năm chỉ là một dịp để khẳng định kết quả chung nhưng cần động viên, khuyến khích các em là chính. Không nên để các em phải mất tự tin và lo sợ, chán nản về kết quả học âm nhạc của mình.

PHẦN BA CÁC NỘI DUNG KHÁC

1. HƯỚNG DẪN SỬ DỤNG SÁCH GIÁO VIÊN MÔN ÂM NHẠC

Sách giáo viên môn Âm nhạc 2 là sách hướng dẫn GV sử dụng sách học sinh Âm nhạc 2. Căn cứ vào những thông tin và gợi ý – hướng dẫn trong SGV, các thầy cô giáo cần xem đây là tài liệu tham khảo quan trọng để tổ chức dạy – học theo Chương trình mới, sách giáo khoa mới. Tất nhiên trong quá trình dạy học, các thầy cô giáo hoàn toàn có thể thay đổi, bổ sung hoặc sáng tạo thêm so với những điều được trình bày trong SGV để phát huy thế mạnh của bản thân hoặc phù hợp với điều kiện, hoàn cảnh của nhà trường và địa phương.

Do sách giáo khoa được thiết kế theo chủ đề và quy định mỗi chủ đề thực hiện chủ yếu trong 4 tiết / 4 tuần (chỉ có 1 chủ đề dạy 3 tiết) nhưng không phân chia nội dung cụ thể từng tiết, SGV sẽ giúp các thầy cô việc phân chia nội dung dạy học mỗi chủ đề tới từng tiết (bao gồm 3 tiết dạy học và 1 tiết vận dụng sáng tạo) nhưng đó cũng chỉ là một phương án, GV có thể có phương án khác phù hợp với điều kiện dạy – học của mình.

Ví dụ: Chủ đề 6 Gia đình yêu thương có các mạch nội dung sau đây:

Hát: bài *Mẹ ơi có biết*.

Nghe nhạc: bài *Ru con* Nam Bộ.

Thường thức âm nhạc: Giới thiệu nhạc cụ gõ ma-ra-cát (quả sóc).

Hoạt động vận dụng sáng tạo.

Trong sách giáo viên phân chia nội dung các tiết học như sau:

Tiết 1: Học bài hát *Mẹ ơi có biết*

Tiết 2: Ôn bài hát + Nghe nhạc

Tiết 3: Giới thiệu nhạc cụ gõ ma-ra-cát (quả sóc) + Nghe nhạc (nghe lại bài *Ru con*), dùng nhạc cụ gõ đệm cho bài hát.

Tiết 4 : Vận dụng sáng tạo

1.1. Cấu trúc sách giáo viên

SGV được chia thành 2 phần

Phần một: Những vấn đề chung.

Phần này SGV cung cấp những thông tin như:

- Mục tiêu môn Âm nhạc 2.
- Chương trình Âm nhạc lớp 2 (trích từ văn bản theo thông tư số 32/2018 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo, ban hành ngày 26/12/2018).
- Nội dung chính của SGK Âm nhạc 2.
- Cấu trúc SGK Âm nhạc 2.
- Phương pháp dạy học tích cực các nội dung trong SGK Âm nhạc 2.
- Các phương tiện, đồ dùng dạy học Âm nhạc 2.
- Việc kiểm tra đánh giá kết quả dạy và học.

Phần hai: Hướng dẫn thực hiện các chủ đề / tiết học trong sách giáo khoa Âm nhạc 2.

Phần này viết theo 8 chủ đề trong SGK. Mỗi chủ đề thường dạy trong 4 tiết. Trong SGV ghi rõ mục tiêu chủ đề, năng lực hướng tới, chuẩn bị của giáo viên, học sinh. Từng tiết 1, tiết 2, tiết 3 của mỗi chủ đề có ghi nội dung, yêu cầu cần đạt và tiết 4 tổ chức các hoạt động vận dụng sáng tạo.

Ví dụ: Chủ đề 2: *Em yêu làn điệu dân ca.*

Tiết 1: Học bài hát *Con chim chích choè*.

Trong tiết này có Tổ chức các hoạt động: khởi động, khám phá, luyện tập.

Tiết 2: Ôn luyện bài hát *Con chim chích choè*. Nhạc cụ song loan.

Trong tiết này có tổ chức các hoạt động: Vận dụng (bài *Con chim chích choè*).

Hoạt động khám phá: Tìm hiểu nhạc cụ gõ tiết tấu và thực hành gõ tiết tấu, gõ đệm bài hát *Con chim chích choè*.

Tiết 3: Dùng nhạc cụ song loan gõ tiết tấu và gõ đệm bài hát. Thường thức âm nhạc: Giới thiệu đàn bầu và nghe đàn bầu biểu diễn bài *Ru con Nam Bộ*.

Tiết 4: Tổ chức hoạt động vận dụng sáng tạo. Trong tiết này, GV tổ chức hoạt động cho các em thể hiện và trải nghiệm âm nhạc như: tập biểu diễn bài *Con chim chích choè*, Nghe nhạc bài *Múa sạp* và tập nhảy sạp.

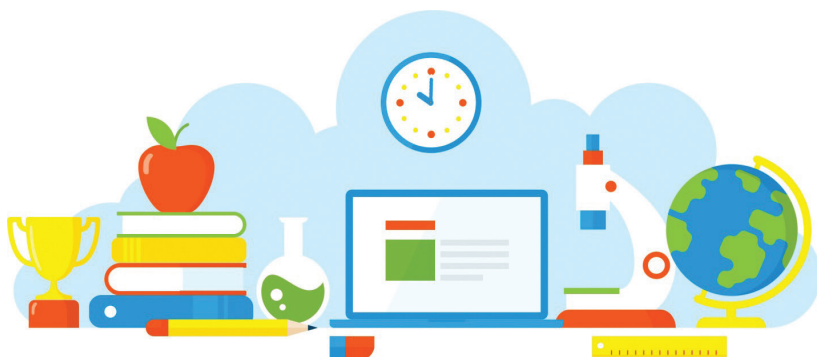
1.2. Sử dụng sách giáo viên

Để sử dụng SGK có hiệu quả, GV cần tìm hiểu kĩ phần hướng dẫn chung, sau đó nghiên cứu những bài hướng dẫn cụ thể. Trong quá trình dạy học, GV biên soạn thành giáo án chi tiết có sự vận dụng, bổ sung, sáng tạo trên cơ sở tham khảo bài hướng dẫn trong sách giáo viên.

2. HƯỚNG DẪN SỬ DỤNG SÁCH BỔ TRỢ, SÁCH THAM KHẢO

- Những sách, tài liệu bổ trợ cho việc dạy học âm nhạc theo Chương trình mới còn rất khiêm tốn. GV có thể tìm hiểu thông tin trên mạng hoặc những sách, tài liệu bổ trợ đã và sẽ được biên soạn và xuất bản.
- Sử dụng tài liệu điện tử hỗ trợ dạy học môn Âm nhạc 2 của Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam công bố.

Tài liệu này giúp giáo viên có âm thanh và hình ảnh để chuyển tải các nội dung trong sách giáo khoa tới học sinh một cách sinh động và cụ thể.

Học liệu điện tử kèm theo sách giáo khoa Âm nhạc 2

Truy cập trang mạng để xem minh họa trực tuyến: sgk.sachmem.vn

Giới thiệu

Sách Mềm là một hệ thống phần mềm kèm theo các học liệu điện tử được xây dựng nhằm mục đích giúp nâng cao hiệu quả giảng dạy và học tập.

Học liệu điện tử kèm theo sách giáo khoa Âm nhạc 2 là một phần trong hệ thống Sách Mềm của Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam. Trong giai đoạn đầu, Học liệu điện tử này có 6 sản phẩm chính như sau:

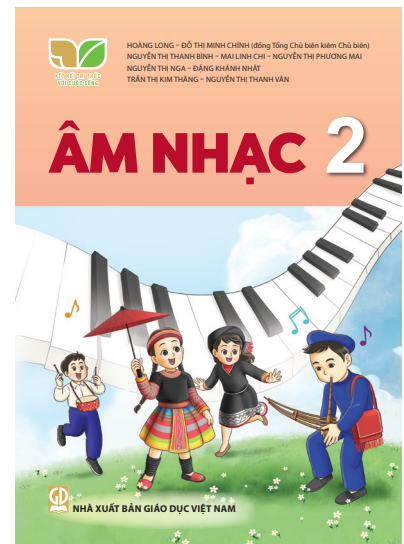
1. Sách giáo viên (bản điện tử)

Là phiên bản điện tử của sách giáo viên được đưa lên mạng internet giúp giáo viên dễ dàng tiếp cận, sử dụng.

2. Tư liệu giảng dạy (Powerpoint)

Là hệ thống các bài soạn điện tử Powerpoint được xây dựng bám sát theo nội dung sách giáo viên, sách giáo khoa kèm theo các hình ảnh, âm thanh, video, hiệu ứng tương tác:

- Góp phần đổi mới phương pháp dạy và học.
- Giúp giáo viên:
 - + Giảm bớt thời gian, công sức chuẩn bị tư liệu bài giảng;
 - + Có thêm công cụ, tư liệu trực quan, sinh động, hấp dẫn phục vụ việc giảng dạy;
 - + Ứng dụng hiệu quả công nghệ thông tin vào giảng dạy.
- Giúp học sinh:
 - + Hứng thú tiếp thu bài học;
 - + Dễ tiếp thu bài học;
 - + Nâng cao hiệu quả học tập.

3. Video tiết học (minh họa)

Một số tiết học thực tế được quay phim và dựng thành video để làm tư liệu cho giáo viên tham khảo.

4. Sách Mềm – Sách giáo viên

Là phần mềm bài soạn điện tử tương tác, được xây dựng bám sát theo nội dung sách giáo viên, sách giáo khoa kèm theo các hình ảnh, âm thanh, video, hiệu ứng tương tác, trực quan, sinh động.

- Góp phần đổi mới phương pháp dạy và học.
- Giúp giáo viên:
 - + Giảm bớt thời gian, công sức chuẩn bị tư liệu bài giảng;
 - + Có thêm công cụ, tư liệu trực quan, sinh động, hấp dẫn phục vụ việc giảng dạy;
 - + Ứng dụng hiệu quả công nghệ thông tin vào giảng dạy.
- Giúp học sinh:
 - + Hứng thú tiếp thu bài học;
 - + Dễ tiếp thu bài học;
 - + Nâng cao hiệu quả học tập.

5. Sách Mềm – Sách giáo khoa

Là phần mềm sách điện tử tương tác, được xây dựng bám sát theo nội dung sách giáo khoa kèm theo các hình ảnh, âm thanh, video, hiệu ứng tương tác, trực quan, sinh động.

Đọc lời ca

Tập hát

Hát với nhạc đệm

Hát kết hợp vận động theo nhịp điệu

Em có cảm nhận gì sau khi hát bài Mẹ ơi có biết?

6. Sách Mềm – Tự kiểm tra, đánh giá

Là học liệu điện tử tương tác, được chuyển thể từ các câu hỏi kiểm tra, đánh giá trọng tâm kiến thức bài học.

- Giúp học sinh tự kiểm tra, đánh giá lại kiến thức của mình sau mỗi bài học.
- Giúp giáo viên:
 - + Theo dõi thành tích của mỗi học sinh hoặc cả lớp;
 - + Thống kê trực quan và dễ hiểu giúp giáo viên biết cần làm việc riêng biệt với học sinh nào về chủ đề nào.

3. HƯỚNG DẪN TÍCH HỢP TÀI LIỆU ĐỊA PHƯƠNG

Với những địa phương đã biên soạn tài liệu dạy học cho môn Âm nhạc Tiểu học hiện hành, GV có thể tham khảo từ đó để vận dụng. Trường hợp chưa có Tài liệu dạy học địa phương cho môn học, GV thực hiện đầy đủ số tiết theo SGK và SGV đã biên soạn.

Phụ lục

(Phần này không in vào Tài liệu mà in thành các tờ rời để lấy ý kiến GV)

Mẫu phiếu lấy ý kiến đóng góp về SGK, học liệu, thiết bị...

*** Phiếu góp ý phần nội dung SGK**

Nội dung sách, cấu trúc sách, các bài hát, các bài nghe, đọc nhạc, nhạc cụ, bài tập, câu chuyện âm nhạc...

*** Phiếu góp ý phần mỹ thuật**

- Hình vẽ minh họa.
- Hình vẽ trang trí...
- Thiết kế tổng thể cuốn sách.

*** Phiếu góp ý học liệu, thiết bị**

- Những học liệu thiết bị âm nhạc đã có.
- Những thiết bị chưa có.
- Thiết bị nào khó thực hiện?
- Cần thêm bớt, bổ sung học liệu, thiết bị gì?

Chịu trách nhiệm xuất bản:

Chủ tịch Hội đồng Thành viên NGUYỄN ĐỨC THÁI

Tổng Giám đốc HOÀNG LÊ BÁCH

Chịu trách nhiệm nội dung:

Tổng Giám đốc HOÀNG LÊ BÁCH

Biên tập nội dung: CAO TUYẾT MINH

Thiết kế sách: BÙI THỊ VÂN TRANG

Trình bày bìa: PHẠM VIỆT QUANG

Sửa bản in: CAO TUYẾT MINH

Chế bản: CÔNG TY CP ĐẦU TƯ VÀ PHÁT TRIỂN GIÁO DỤC HÀ NỘI

– Sách điện tử: *hanhtrangso.nxbgd.vn*

– Tập huấn online: *taphuan.nxbgd.vn*

Bản quyền thuộc Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam

TÀI LIỆU TẬP HUẤN GIÁO VIÊN

MÔN ÂM NHẠC LỚP 2

BỘ SÁCH: KẾT NỐI TRI THỨC VỚI CUỘC SỐNG

Mã số:

Inbản, (QĐ) khổ 19 x 26.5cm

Đơn vị in: địa chỉ

Số QĐXB: .../CXBIPH/.../GD

Số ĐKXB: /QĐ - GD - HN ngày ... tháng ... năm 20...

In xong nộp lưu chiểu tháng ... năm 20...